

Sygn. akt I ACa 610/15

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta SO del. Ewa Solecka (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko R. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 1 kwietnia 2015 r., sygn. akt II C 640/14,

1) oddala apelację;

2) przyznaje adwokatowi D. R. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Katowicach) wynagrodzenie w kwocie 3.321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) złotych, w tym podatek od towarów i usług w wysokości 621 (sześćset dwadzieścia jeden) złotych za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSO del. Ewa Solecka	SSA Piotr Wójtowicz	SSA Elżbieta Karpeta

--	--	--

IACa 610/15

# UZASADNIENIE

Powód J. J. wniósł o zasądzenie od pozwanego R. M. na jego rzecz kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kosztów postępowania w związku z naruszeniem jego dóbr osobistych.

Pozwany R. M. wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach

1/ oddalił powództwo;

2/ zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach na rzecz adwokata D. R. kwotę 4.428,-zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Rozstrzygnięcie powyższe Sąd oparł na następujących ustaleniach i zważeniach:

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 6 grudnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 885/13 oddalił apelację powoda J. J. od wyroku Sądu Okręgowego w C.z dnia 21 maja 2013r., sygn. akt I C 125/12.

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2014r. Sąd Apelacyjny w Katowicach, uwzględniając wniosek powoda, ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata, celem wniesienia skargi kasacyjnej. Okręgowa Rada Adwokacka w K. pismem z dnia 11 lutego 2014r. wyznaczyła adwokata R. M., prowadzącego Kancelarię Adwokacką w K., do wykonania zleconej czynności. Powód w tym czasie przebywał w Areszcie Śledczym w W.. Powyższe zawiadomienie pozwany otrzymał w dniu 12 lutego 2014r. Dnia 18 lutego 2014r. stawił się w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach w Biurze Obsługi Interesanta celem zaznajomienia się z aktami sprawy, jednak z uwagi na wysłanie ich do Prokuratury Generalnej okazało się to niemożliwym. Dnia 4 marca 2014r., pozwany zapoznał się z aktami sprawy o sygn. I ACa 885/13, a następnie dnia 5 marca 2014r. sporządził opinię o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej i przesłał ją Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach. Pozwany o sporządzeniu opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej zawiadomił zarówno powoda jak i Okręgową Radę Adwokacką w K. pismami z dnia 5 marca 2014r.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie. Wskazał, że w sprawach z ochrony dóbr osobistych Sąd w pierwszej kolejności bada, czy doszło do naruszenia dobra osobistego strony wnoszącej powództwo, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustala, czy działanie pozwanego było bezprawne.

Powód podał, że jego zdaniem naruszenie dóbr osobistych i okazywanie braku szacunku spowodowane zostało tym, iż pozwany nie spotkał się z nim osobiście oraz tym, że nie wniósł on w jego imieniu skargi kasacyjnej, a jedynie sporządził opinię o braku podstaw do jej wniesienia. Ponadto zarzucił pozwanemu uchybienie dwutygodniowemu terminowi do sporządzenia przedmiotowej opinii. W ocenie Sądu pierwszej instancji jakiegokolwiek dobro osobiste J. J. nie zostało naruszone działaniem pozwanego.

Przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego decydujące znaczenie nie ma subiektywne odczucie osoby, ale to, jaką reakcję wywołuje naruszenie w społeczeństwie. Należy zatem przyjmować koncepcję obiektywną naruszenia dobra osobistego w kontekście całokształtu okoliczności sprawy. Fakt, że pozwany nie spotkał się osobiście z powodem, nie godził w dobra osobiste powoda. Niezależnie od tego, że adwokat nie miał takiego obowiązku, jeśli po zapoznaniu się z aktami sprawy klienta stwierdził, że jest to wystarczające dla dokonania oceny prawnej w przedmiocie czy zachodzą podstawy do wniesienia tak szczególnego środka prawnego, jakim jest skarga kasacyjna, miał także prawo odmówić sporządzenia skargi, jeśli uznał, że nie zachodzą przesłanki do jej sporządzenia, to przede wszystkim podkreślić należy, iż przedmiotem niniejszej sprawy nie jest zarzut wyrządzenia szkody przez niedołożenie należytej staranności przy wypełnianiu obowiązków pełnomocnika z urzędu w rozumieniu art. 471 kc. Sprawa dotyczy bowiem naruszenia dóbr osobistych powoda.

W ocenie Sądu ta sfera dóbr osobistych powoda jak godność, szacunek, nie ucierpiała na skutek braku kontaktu z adwokatem i niewniesienia skargi kasacyjnej. Niezadowolenie powoda z tego, że ustanowiony dla niego pełnomocnik dokonał oceny prawnej nie po jego myśli i że nie podjął akcji prawnej, której powód oczekiwał, nie stanowiło o tym, że doszło do naruszenia dobra osobistego. Samo odczucie dyskomfortu psychicznego, jakiego doznał powód w związku z powyższym, nie upoważnia do udzielenia mu poszukiwanej przez niego ochrony prawnej

Wbrew temu, jak powód zdawał się rozumieć powinności swego adwokata, ten nie miał obowiązku bezkrytycznie i posłusznie realizować życzeń powoda dotyczących wniesienia skargi kasacyjnej, nawet wbrew swej profesjonalnej ocenie zasadności i skuteczności takiego postępowania. W skardze kasacyjnej nie wskazuje się nowych okoliczności, nowych wniosków dowodowych, a takie mógłby pozyskać ewentualnie pozwany jako pełnomocnik powoda w wyniku jego kontaktu czy to osobistego czy też w formie pisemnej, czy telefonicznej.

Przedmiotem ochrony są jedynie poszczególne dobra osobiste. Art. 23 kc jest jednoznaczne: przepis wymienia przykładowo poszczególne dobra osobiste podlegające ochronie. W rezultacie, brak kontaktu osobistego z pełnomocnikiem i jakiś dyskomfort powoda z tego tytułu, nie dają się sprowadzić do naruszenia któregoś z wymienionych lub uznanych w judykaturze dóbr, a zatem nie podlega to ochronie. Nie każda niedogodność, a nawet krzywda, oznacza, że naruszone zostało podlegające ochronie dobro osobiste. Nie można w świetle okoliczności sprawy przyjąć, iż pozwany odmawiając sporządzenia skargi kasacyjnej, okazał brak szacunku powodowi i naruszył jego dobra osobiste, w tym jego godność.

Nie można również przyjąć, iż pozwany naruszył termin do sporządzenia opinii.

Powód wniósł apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1.naruszenie przepisów postępowania tj .art. 233 k.p.c poprzez wyprowadzenie niesłusznego w ocenie powoda w świetle zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego założenia, iż działanie pozwanego nie naruszyło jego dobra osobistego w postaci godności i prawa do szacunku, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci dokumentów wskazuje, iż należało wyprowadzić przeciwne wnioski;

2.naruszenie przepisów prawa materialnego tj.art.23 i art.24 k.c poprzez niewłaściwą ich wykładnię i błędne zastosowanie poprzez przyjęcie, iż brak wymienienia lub uznania danego dobra prawnego w judykaturze pozbawia osobę pokrzywdzoną możliwości jego ochrony;

Na podstawie art.368 § 1 pkt.5 k.p.c wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie odmiennie co do istoty sprawy;

Ponadto na podstawie art.29 ust.1 Prawa o adwokaturze wniósł :

1. zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w II instancji według norm przepisanych, albowiem nie zostały one uiszczone w całości lub w części.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja była bezzasadna.

Wbrew zarzutowi skarżącego, nie doszło do naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 23 kc i 24 kc (zarzut apelacji określony jako dotyczący art.233 kpc także dotyczył de facto zastosowania wymienionych przepisów prawa materialnego, gdyż nie ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji były kwestionowane lecz wyprowadzony z nich wniosek Sądu, iż nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda).

Sąd Okręgowy dokładnie i starannie ustalił stan faktyczny sprawy; ustalenia te Sąd Apelacyjny akceptuje i przyjmuje za własne, czyniąc je podstawą dalszych rozważań.

Powód jasno wskazał w pozwie, w czym upatruje naruszenia jego dobra osobistego oraz jakiego konkretnie: pozwany nie porozumiał się z powodem, nie spotkał się z nim, zanim sporządził opinię prawną o braku podstaw do sporządzenia skargi kasacyjnej w sprawie Sądu Apelacyjnego w Katowicach o sygn.akt IACa 885/13, przez co naruszył dobro osobiste powoda w postaci braku okazania szacunku. Zgodzić się należy z Sądem pierwszej instancji, że tak określone dobro osobiste nie jest ani wymienione przykładowo w art. 23 kc, ani w doktrynie i judykaturze.

Jeśli natomiast oznaczenie przedmiotu naruszenia dokonane przez powoda odczytywać by jako dotyczące w rzeczywistości jego godności, to uznać należy, iż zarzut pozwu odnosił się do rzeczywistego, nie kwestionowanego, podlegającego ochronie prawnej rodzaju dobra osobistego. Najwyraźniej nie uszło to uwadze Sądu Okręgowego, który dokonał ewentualnej oceny zasadności powództwa także pod tym kątem, stwierdzając, że działanie (a raczej zaniechanie) pozwanego nie spowodowało naruszenia godności powoda. Pogląd ten zasługuje na pełną akceptację. Argumentację Sądu Okręgowego w tym zakresie Sąd Apelacyjny podziela, co czyni zbędnym jej powielanie. Zgodnie z teorią obiektywnego naruszenia dobra osobistego, ocena czy w okolicznościach faktycznych wskazanych przez poszkodowanego doszło do naruszenia dobra osobistego, czy nie, nie jest dokonywana wg subiektywnej oceny poszkodowanego, lecz na podstawie kryteriów obiektywnych, uwzględniających społeczną miarę i ocenę rozsądnego, uczciwie myślącego człowieka. W świetle takich właśnie kryteriów nie sposób uznać, że wykonanie przez pozwanego jego obowiązków pełnomocnika powoda z urzędu bez osobistego kontaktu z powodem naruszyło godność J. J.. Ocena, czy zachodzą podstawy do sporządzenia skargi kasacyjnej dokonywana jest przez fachowego pełnomocnika strony w kontekście podstaw, na których skarga taka może być oparta zgodnie z dyspozycją art.398<sup>(3)</sup> § 1 kpc. Dotyczą one wyłącznie naruszeń prawa materialnego lub procesowego, przy czym te ostatnie winny dodatkowo mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Natomiast zgodnie z § 3 powołanego przepisu, podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Wydanie opinii w przedmiocie istnienia lub nieistnienia podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej następuje zatem w oparciu o ściśle prawną, fachową ocenę, dlatego z mocy art.87<sup>(1)</sup> § 1 kpc skarga musi być w imieniu strony sporządzona tylko przez radcę prawnego lub adwokata. W tych okolicznościach, jeśli pozwany nie widział potrzeby osobistego kontaktu z powodem, nie można -oceniając sprawę obiektywnie- uznać tego za uwłaczające godności powoda; subiektywne odczucie powoda jest irrelevantne.

Podzielić należy także pogląd Sądu Apelacyjnego w Krakowie wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 stycznia 2015 r. I ACa 1489/14, że nie można nadużywać instrumentów prawnych właściwych ochronie dóbr osobistych dla przypadków dotyczących wyłącznie subiektywnych przeżyć samego powoda. Taki sposób postępowania prowadziłyby bowiem do niedopuszczalnego deprecjonowania samego przedmiotu ochrony, naruszając jednocześnie zasadę minima non curat pretor (LEX nr 1665802)

Słusznie przyjął też Sąd pierwszej instancji, że pozwany nie naruszył także żadnego innego dobra osobistego powoda, nie objętego otwartym katalogiem art. 23 kc. Niezadowolony powoda z tego, iż pozwany się z nim nie spotkał lub nie skontaktował w inny sposób, nawet ewentualny dyskomfort, jaki mogłoby to w nim wywołać, nie może być uznane, jak zasadnie uznał Sąd Okręgowy, za odrębny rodzaj dobra osobistego. Dobra osobiste to wartości obejmujące fizyczną i psychiczną integralność człowieka, jego indywidualność oraz godność i pozycję w społeczeństwie, co stanowi przesłankę jego samorealizacji (vide- wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 21 kwietnia 2015 r., IACa 894/14,LEX nr 1711481).

Wbrew zarzutowi apelacji, Sąd Okręgowy nie wyraził poglądu, iż brak wymienienia danego dobra osobistego w judykaturze pozbawia osobę pokrzywdzoną możliwości ochrony. Sąd pierwszej instancji wyraził własną, samodzielną ocenę, iż w szczególnych, indywidualnych okolicznościach niniejszej sprawy konkretne zdarzenie wskazywane przez stronę powodową nie naruszyło wartości odpowiadającej pojęciu dobra osobistego, ani wymienionego w art. 23 kc, ani żadnego innego.

Wobec powyższego, zaskarżone orzeczenie uznać należy za prawidłowe, będące wynikiem prawidłowego ustalenia stanu faktycznego i trafnej subsumpcji prawnej, gdyż wobec braku przesłanki naruszenia dobra osobistego powoda wynikającej z art. 24 kc, jego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Apelacja powoda jako pozbawiona słusznych podstaw podlegała natomiast oddaleniu.

Sąd Apelacyjny orzekł zatem jak w sentencji, na mocy art. 385 kpc . O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na zasadzie art. 98 kpc w zw. z art. 391§1 kpc oraz § 6 pkt.6 w zw. z art. 13§1 pkt. 2 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j.Dz.U. z 2013 r., poz.461).

SSO-del. Ewa Solecka SSA Piotr Wójtowicz SSA Elżbieta Karpeta